

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-6 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 296 szám.

Szerda, december 28.

Előfizetési árak:

Egész évre --- 24 kor.
Félévre --- 12 .
Negyedévre --- 6 .
Egy hóra --- 2 .
--- Egyes szám ára 3 fill.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével minden nap délután 3 órakor.

Ex-lex választások.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, december 27.

Az ellenzék eddig szemforgató szörszálhasogatással a törvény ellen való bűnnek állította oda, hogy ex-lex állapotban választások legyenek, míg legújabbán Apponyi Albert gróf egy külföldi hírlapíróval szemben elismerte, hogy a mostani viszonyok és azok tovább nyújtása felől meg kell kérdezni a nemzetet. Ez persze nem jogi indoklás és Apponyi ri kán jön zavarba amiatt, hogy érvekkel bizonyítsa az ellenkezőjét annak, amit előbb bizonyított ugyancsak érvekkel.

Tárgyilagosan azonban az ex-lex állapotban való választásokkal egyszerűen úgy áll a dolog, hogy eltekintve a törvény által való határozott konstataciójától annak, hogy a korona bármikor feloszlathatja az országgyűlést, a kormány, melynek többsége van, éppen azért javasolhatja a koronának a feloszlatást, mert a Ház nem jutott abba a helyzetbe, hogy a költségvetést megszavazza, ami voltaképpen kötelessége lenne. Miután mindez alkotmányos alapon nyugszik, az ex-lexben való feloszlatás nem lehet nem alkotmányos. Sőt mi több: az ellenzék a házszabályokra vonatkozó módosításokban, melyeket maga javasolt, azt az engedményt tette, hogy a budget-tárgyalásnak egy meghatározott időn belül el kell intéznie. Miután ilyen javaslat nem ütközik törvénybe, mert ha törvénybe ütköznék, törvényt nem lehetne egyszerű házszabálylyal megváltoztatni, tehát világos, hogy kormány és többség a költségvetés elintézését bizonyos határidőn belül követhetik és ha e határidő be nem tartatott, az alkotmányos segítség fogantatba vehető

Ez pedig első sorban a Ház feloszlatása és az ex-lex választások már ezért sem alkotmányellenesek.

Az ellenzék egy ideig arra a manőverre szánta magát, hogy tiltakozik a választások ellen és ellenzéki vármegyében nem engedi meg a választásokat. No de ezt jól megfontolják az urak, ez a nézet nehezen fog még egyszer feltámadni. És ha Magyarországon nem létezik is választási kötelesség mint pl. Belgiumban, de van törvényesen körülírt választói jog és semmiféle vármegyének, semmiféle hatóságnak nincs joga valamely állampolgárt jogától megfosztani.

A megyék tiltakozhatnak ugyan a választások elrendelése ellen, de ha ezt a tiltakozást a kormány visszautasította, a kö gazdasági hatóságoknak a határidőt be kell tartaniok, gondoskodniok kell választási helyiségről, a választási bizottságokat ki kell küldeniök és a választást lehetővé kell tenniök. Mert különben, ha tovább is ragaszkodnának vonakodásukhoz, a tizenhat év előtt szentesített törvény lép érvénybe ellenük, mely oly hatóságokra, melyek a kormány rendeleteinek nem engedelmeskednek, azt a büntetést állapítja meg, hogy állásaikat azonnal elvesztik, ezzel természetesen a fizetésre való igényt is, ezenfelül a nyugdíj minden nemét is, épp úgy, mintha fegyelmi uton vesztették volna el mindezen igényeiket. Az egyetlen következménye aztán az lenne a dolognak, hogy miután minden megyében van legalább tíz szabadelvű polgar, az ezek által bemutatott jelöltet egyhangulag megválasztott képviselőnek kellene kijelenteni, mint-hogy ellenjelölt nem lenne. Tehát gondoskodtak róla és pedig törvényben gondoskodtak, hogy az ellenzéki véleményeket a

nemzet a törvény segélyével felülvizsgálja és téveseknek ismerje fel, gondoskodtak róla, hogy az ellenzéki fák ne nőjjenek az egekig.

A nagybecskereki kendergyár.

Nagybecskerek, december 28.

Az a Nagybecskerekre nézve minden tekintetben oly fontos kérdés, vajjon sikerüle a kendergyár ügyét nyíbe ütni, avagy sem, nem-sokára végleg eldőlt. És tekintve a nagyfoku érdeklődést, a mellyel a város gazdaközönsége viseltetik az ügy iránt, akkor bátran hozzátehetjük, hogy a fontos kérdés nem sokára kedvező megoldást nyer. Így is kell ennek történnie, mert midőn egy ily közgazdaságiilag oly fontos vállalat megeremtéséről van szó, a mely hivatva van számos családnak megadni a mindennapi kenyeret, a termelőknek pedig biztos és az eddigiek-nél jobb keresetforrást nyitni, gazdaközönségünknek már a maga érdekében sem szabad elzárkóznia a vállalat létesítésére szükséges anyagi áldozatok elől, annál is inkább nem, mert a kockázat csakoly s a vállalatba helyezett tőke és a kendertermelésre lekötött föld oly busás jövedelmet fog hajtani, hogy valóságos vétek volna ezt elszalasztani. A vállalat megkezdésére elsősorban szükséges, hogy legalább is 500 hold föld legyen a kendertermelésre lekötve, azon kívül pedig, hogy a szükséges pénz is együtt legyen. A tegnap délután megtartott értekezleten sikerült már körülbelül 100 holdnyi földterületet lekötni s dicséretére legyen mondva, akadt olyan ember is, aki egymaga 40 hold földet szánt a kendertermelésre. Reméljük, hogy ez a jó példa számos követőkre fog találni.

Most pedig itt adjuk az értekezlet lefolyásáról szóló részletes tudósításunkat:

A kendergyár ügyében kiküldött előkészítő-bizottság tegnap délután 3 órakor dr. Perisics

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az a ravasz Surján.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Bebizonyosodott dolog immár, hogy Surján Demeter urammal nem igen lehet gyalog beszélni, mióta a szlimoki uraság két szép vaseresét megvásárolta. No de nem is volt két olyan ló több az egész vármegyében. Jártak a csudájára, úgy mint a Szűcsék nagy kutyájához, mikor a Balogh Klára azt mondta, hogy a szűz Mária képit látta benne. És Mihálynap előtti éjszakán még sem tudott Demeter aludni. Mert, hogy Mihálykor országos vásár van Martonban, felébredt benne a kupec ver. Nagyon nehezen tudta elszánni magát; menjen, ne menjen? Mikor már erősen forgolódott, nagy haragosan rászólt az asszony:

— Nem tudom, mi a forgós veszedelemnek köll kendnek az a két ló?! Kendfele paraszti ember eljuthat gebéken is. Osztan még nyavajás is az egyik!

Hogy osztán ez a ráruccanás nagyon rosszul esett neki, kapta magát felkészülődött, egy vadonat új ötkoronást csusztatott a lajbi zsebébe s indult a kis jegyzőhöz passzus irányába. A hajnalnak nagyon az elején járt még az idő, azért, mikor a második zörgésre sem kelt fel az irnok, elővette azt a bizonyos ötkoronást s megkocogtatta vele az ablakot. És csodálatos, hogy amit pár pillanattal előbb a kemény paraszt ököl erélyes dörömbölése nem tudott kivinni, az alig került munkába a csengő ötkoronásnak. A kis jegyző szobájában világosság támadt s csakhamar kinyílt az ablak.

— Hat osztán mi köll kendnek? Ha még egyszer éjszakának idején felzörgöt engem, bizony Isten, hogy külvő kendre!

— Jó reggelt kívánni gyűttem kérem, meg hogy Martonban reggel vásár leszén, a passzusaim

erányába vóna egy kis igazítás. Nem sok, csak fizérozni kéne őket!

— Ez pedig nem iroda! Gyűjön kend reggel, mert én most nem irok az úkapám lelki- nek sem!

Surján ügyesen nyomta a kis jegyző markába azt a csodahatású pénzarabot.

— Persze hogy nem ir — rebegte alázattal — hanem hat magamfajta szegény paraszti ködusnak nincs mindig érkezése, nekem csak megteszi kérem! Az irnok még mutatta kicsit a haragosát s mikor átment az irodába, valamit az alvásról morgott, de azért röviden megjött a passzusokkal. Surján a szivességét köszönte, ő pedig a hólnapi „gáblí“ programját állította össze.

A kupec ilyeténképen felfegyverkezve befogott lassan a kocsiába s nyakába vetve a hagyományos kulacsot, elindult Marton fele. Ha Surjánban lett volna költői érzék, valószínűleg a pirkadó hajnalról és a pacsirták énekéről zengett volna három nyomtatott iven keresztül, így azonban gyakran (és egész logikusan) a kulacsból merített üdítő eszméket. Harom ló húzta a kocsiját, gyorsan haladtak, így hát már korán Martonba ért.

A vásáron lenézőleg szemlélte az embereket s úgy tett, mintha nem is venné észre, hogy egy töpödött emberke settenkedik mindig körülötte. Végre a kis rancos hozzá lépett.

— Mire tartja kend az állatait?

— Ma? mint én? Hát a gyesznót leülésre, a tehenet fejésre, a tyukot meg a tojás mián!

— Ne trefaljon kend, mit kér a két loért?

— Vagy úgy? Hát akkor beszéljünk magyarul! Nyócszáz pöngő!

— Drága az halja!

— A kinek drága, nem veszi meg, hallja!

Egy szó, száz szó, Surján bizony eladta a dereseit nyolcszáz pengő forintokért.

Szomorúan ballagott a kupec Marton utcáin össze-vissza. Időközben megsajnáta a két lovat. Pedig nagyon sokat nyert rajta. El is határozta keményen, hogy mihelyest hazaér, az asszony „kihuzza a lutrit!“

Amint így busan bandukolna, ékíelen lármával jötek ketten a háta mögött. Egy kövér ur magyarozott egy nagy orru embernek kézzel-lábbal s azonközben szidott egy gazembert, aki az ő apjának 800 forintért adott el két vaserest és az egyik beteg! Mikor az apja ezt megtudta, menten megütötte a ferslög s most fekszik egy korcsmában, ő pedig elmegy fiskalist keresni.

Surjánok nem nagy sor volt azt kitalálni, hogy ő van szóban. Valami hirtelen észébe villant s odalépett az idegenhez.

— Tudja mit jó ur — szólott hozzá — ne menjen maga fricskáishoz. Ha ahhoz bekopogtat őt pöngő, bemegy hozzá tíz pöngő, baszél vele husz pöngő, irat vele őven pöngő, mégse kap kelmed se lovat, se mást. Én ismerem azt a gazembert, aki a kelmed apját úgy megcsalta, azóta az mán hun van! Ujjé, hogy hun van! Másik megyébe; a lovait is ismerem, osztán, ha kelmed ideadja hétszáz pöngőért megveszem őket, akkor osztán nem kell e törvény, se fricskális!

A kövér ur meglepődött, azután töprengett, de mivel a prokátorokról ő sem hallott valami nagyon sok jót, hát állt a kötelnek.

Surján pedig visszavásárolt lovait nagyhamar befogva, kocsiira szállott s ugyancsak igyekezett kifelé a városból.

— Ime — elmélkedett magában — az ész nem parádenak való, hanem hogy kamatot hozzon! Mert amiért más ember száz napig faradozik, azt én pár minuta alatt ész-zel szereztem meg!

A vásárral pedig annyira meg volt elégedve, hogy még az asszony sem „huzta ki otthon lutrit.“

Ifj. Papik Miksa.

Zoltán polgármester elnöklésével értekezletet tartott, a melyen számos érdeklődő vett részt.

Miután a polgármester üdvözölte a megjelenteket, Marton Andor kifajti, hogy addig érdemleges tárgyalásokba bocsátkozni nem lehet, míg a szükséges érdekeltség együtt nem lesz. A dolog rendje szerinte az volna, ha mindeki, a ki a vállalkozásban részt akar venni, saját társadalmi körében ismertetné a létesítendő vállalat gazdasági fontosságát és hasznát s arra törekednék, hogy minél több követőt szerezzen a vállalatnak. Ha ezután a szükséges érdekeltség együtt lesz, úgy saját maga határozhatja el, vajjon szövetkezeti, avagy részvénytársulati alapon kíván-e megalkotni.

Hasonló értelemben szólalt fel dr. Perisics Zoltán és Gligorovits János is.

Oldal Antal utal Zorád Istvánnak az országos gazdasági egyesület titkárának az első értekezleten elhangzott beszédére, melyben kifejtette, mennyivel előnyösebb lenne, ha a gazdák tengeri vagy buza helyett kender termelnének s éppen azért nem is tartja szükségesnek erre visszatérni, csupán azt indítványozza, hogy az értekezlet végre állapítsa meg azokat a módosításokat, a melyek lehetségessé teszik, hogy az ige testet öltönn s ezért kéri a vezetőséget, hogy hívja fel mindazokat, akik az értekezleten megjelentek, jelenték ki irásbelileg, ki hány holdon kötelezi magát kender termelésre, mert tájékoztatást kell szerezni arra nézve, vajjon sikerül-e a szükséges érdekeltséget egybehozni. Már azután, hogy mily alapra helyezik a létesítendő vállalatot, ezt egy közlelbi értekezleten is elhatározhatják. Az aláírók természetesen csak arra nézve vállalnak kötelezettséget, hogy az esetben, ha sikerül öt-száz holdat a kendertermelésre lekötöni, nem vonulnak vissza a vállalatától. Egyebekben csatlakozik Marton indítványához. Ugyanezt elmondotta német nyelven is.

Dr. Perisics Zoltán polgármester kéri Oldal indítványát elfogadni.

Marton Andor kiigészítéül még elmondotta, hogy az egyik szegedi kendergyár ajánlatot tett, hogy az esetben, ha szükséges érdekeltséget nem sikerül összehozni, úgy maga a gyár hajlandó volna nagyobb áldozattal is hozzájárulni a terv keresztülvételére. Ebből tehát világosan kitűnik, hogy a nevezett gyár is bizik a kendergyár sikerében, mert máskülönben nem kockáztatna meg nagyobb összeget. Ismétlenül felkéri tehát a jelenlevőket, hogy bármi alapon jön is létre a vállalat, írják alá az alapító tervezetet, illetve kötelezzék magukat a kender termelésre.

Miután számosan aláírták a tervezetet, az értekezlet véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggel 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádifürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző szabadságáról visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Dessewffy püspök a pápánál.** Mint Rómából jelentik, a pápa a minap magánkihallgatáson fogadta Dessewffy Sándor csanádi püspöket. — Cavagnis Félix bíboros Dessewffy Sándor püspök tiszteletére ebédet adott.

— **Megalakulás.** Torontálvármegye alispánja a következő meghívót bocsátotta ki:

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 2071. kgy. 30738/904. számú határozatával tagjai 1905. évi január 1-től számtalán 3 évre megválasztatván, hogy a választmány működését a jövő évben akadálytalanul megkezdhesse, alakuló ülés tartásának szüksége állott be, ennek idejéről 1905. évi január hó 3 ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki, megtartási helyeül pedig a vármegye székházának alispáni kistermetét jelölöm meg és felkérem a tiszelt tag urakat, hogy az ülésen részt venni sziveskedjék. Kelt Nagybecskereken, 1904. évi december 24 én. Jankó s. k., alispán.

— **Szegedi hírlapírók jubileuma.** Huszonöt esztendő nagy idő a sajtó szolgálatában. A szellemi munka betetőzésének lehet mondani az újságíró szellemi tevékenységét. Egyetlen szóval lehet jellemezni annak a nagyszerű hivatásnak testét és lelkét pusztító, mozgató erejét és e szó: a ház. Aki ezt a hivatást negyedszázadon át szolgálta becsülettel az érdemeket szerezve, az méltán tarthat számot első sorban annak a társadalomnak becsülésére, amelynek érdekében a nyilvánosságot kiszolgált. Kulinyi Zsigmond, a „Szegedi Napló“ főszerkesztője és Békefi Antal, a lap felelős szerkesztője huszonöt éves hírlapírói munkásságát méltán akarja megünnepelni a szegedi társadalom. Mindkét szerkesztőnek disztributot fognak nagyobb ováció keretében átnyújtani, amely emlékkönyv Szeged társadalmának auto-

gramm-gyűjteményét foglalja magában. A névalírások beszerzését Gaál Endre dr. közművelődési tanácsnok intézi. Őszinte örömmel köszöntjük a szegedi társadalmat, a mely mindenkor tudta méltányolni a sajtó férfait.

— **Vadász-estély.** A nagybecskereki vadász-és vadvédegyelet kedvelt tagjának Kun Aladárnak városunkból való eltávózása alkalmából tegnap este a Post-szállodában társas vacsorával egybekötött bucsu estélyt rendezett, a mely mulatság feszelen jókedvben hajnal hasadtáig tartott. A lakomán Reitter Oszkár városi rendőrkapitány és Országh Péter árvaszéki ülnök mondtak sikerült bucsu felköszönőket. Az estélyen jelen voltak: Bánlaky András, Bakalovich Plátó, Bauer Henrik, Bielek Antal, Bielek Vilmos, Demkó Vidor, Demkó Miklós, Hertelendy Ferenc, Kun Aladár, Kéler Béla, Kozenkay Béla, Marton Andor, Menyhárt Károly, dr. Magyar Károly, dr. Mihalovits Ödön, dr. Mihalovits István, Naszke Károly, Németh Lajos, Országh Péter, báró Pachtenkirch Oszkár, Reitter Oszkár, Wégling Szilárd urak.

— **Szilveszter-estély.** A nagybecskereki kereskedőifjak egylete e hó 31-én a Koronaszállodában nagyszabású Szilveszter-Cotillon-estélyt rendez. A cotillon-turák közül megemlítendő: vadak között, drótnélküli táviró, hét néger fickó, bűvész kalap, házasságközvetítő intézet, köténytúra, táncoló anyósok, nap, hold és csillagok, élő tekehabuk, bűvésztkör, vig söröshordók, cotillon fényképezés. s. b. Az estélyre, a mely rendkívül érdekesnek ígérkezik, a helyepődj tagok részére 1 kor. 50 fillér, családjegy 4 korona, nemtagok részére pedig 2, illetve 5 korona.

— **Dráma a cigányországon.** Békeségben élt Aracson a cigányvégsoron a bogárszemű, karsu szép Dzsigity Anica cigány leány s bár feltűnt mindenkinek a szépsége és meg is irigyelték érte a falu „szépségét“, de mégis csak haborítatlanul hagyták addig, míg a cigánysor közelében lakó Vlojovanov Lázár a katonáéktól az őszszel haza nem került. Neki is szemet szurt Anica szépsége és kereste is mindig az alkalmat, hogy Anicával találkozassék. Anica eleinte örömmel fogadta Vlojovanov Lázár udvarlását, de miután ennek tisztességtelen szándékáról meggyőződött, kerülte Lázárt és messze elszaladt előle, ha véletlenül megpillantotta, sőt miután már maga nem tudott védekezni, fivérének parancsoltta elűldöztesését, a kik megígérték neki, hogy segítségére lesznek és távol fogják tőle tartani Lázárt. Ez valami uton megtudta ezeket a dolgokat s mostan már annál is inkább üldözte Anicát szerelemével s még inkább felébred benne a vágy, hogy Anicát bírassa. Így volt ez a mult pénteken este is, midőn Anica semmit sem sejtve a kútra ment vizért. Ekkor a lesben álló Vlojovanov Lázár reá vetette magát s minden aron magával akarta hurcolni s csakis Anica későbbesett védkezésén mult, hogy Lázár terve nem sikerült s végül Anica segélykiáltásaira kiszaladtak a házból Anica atyja Dzsigity Gávra és fivére Dzsigity Lázár s ezek a sötétben Anica hangja után indulva megtalálták őt, amint Vlojovanovval viaskodott. Vlojovanov észrevéve Anica hozzátartozóinak közeledtét, eleresztette Anicát és tüszőjéből nagy kést rántott ki s azzal felfegyverkezve várta a Dzsigityék közeledtét s midőn odaértek, a késsel nekik esett s úgy összeszurkálta őket, hogy eszméletlenül estek össze. Ebben a percben ért Anica másik fivére Dzsigity Isza is oda, ez látva apja és fivére pusztulását, késért szaladt haza. Vissza-sietésében még találkozott a haza igyekvő Vlojovanov Lázárral, mire megtámadta s azt úgy szíven szurta, hogy menten összeesett s a helyszínén pár perc múlva meghalt. A halálosan sérült Dzsigityéknek sebeit még az este dr. Kaczander Ármán kötötte be s az esetről rögtön jelentést tett a közégnek s ezen jelentés folytán megindult a bűnvizsgálat, melyet Jakabfy Titusz járásbíró és dr. Boross Dezső kir. ügyész vezetnek.

— **Menetrendmódosítás a nagybecskereki—szegedi—kikindai h. e. vasuton.** Emittetjük már, hogy 1905. január 1-től a nagybecskereki—szegedi—karlovai és nagykikindai vonalon új illetve módosított menetrend lép életbe. Erre nézve a Máv. igazgatóságától újabb a következő értesítést vesszük:

A szeged—karlova—nagybecskereki vonalon. A Szegedről Karlova felé jelenleg reggel 5 óra 33 p-kor, d. e. 10 óra 10 p-kor és d. u. 2 óra 42 p-kor induló motorkocsi menetek, valamint a d. u. 12 óra 1 p-kor induló személyvonat Szegedről 23 5, 10 illetve 6 perccel korábban fognak indulni. A Karlováról Szeged-felé jelenleg reggel

5 óra 8 p-kor induló vegyesvonat Karlováról 41 perccel későbbben, vagyis reggel 5 óra 49 p-kor fog indítani. A Nagybecskerekről Szeged-felé jelenleg d. u. 1 óra 18 p-kor induló motorkocsi menet 25 perccel korábban, vagyis már d. u. 12 óra 53 p-kor fog indulni.

A nagykikinda—karlovai vonalon mindkét irányban egy-egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Karlováról d. u. 3 óra 12 p-kor fog indulni és Karlován Nagybecskerek felől, Nagykikindán pedig Temesvár-felé nyeresatlakozást. Az ellenirányban Nagykikindáról d. u. 4 óra 7 p-kor fog indulni és Nagykikindán csatlakozik a Budapestről d. e. 8 óra 30 p-kor induló személyvonathoz.

— **Sötét bűn.** Szomorú nap virradt mult vasárnap Fizesan Ilie partosi lakos házára, mert az nap hajnalban halt meg a jó anya, a gondos háziasszony néhány napi betegeskedés után. A községben mindjárt azt sugdosták, hogy Fizesanné nem természetes halállal mult ki, hanem bűnös manipuláció áldozata lett. Ez a kőszá hir eljutott Hajnal Manó községi jegyző fülébe is, ki azonnal széleskörű nyomozatot indított az ügyben, a melynek folyamán kiderült, hogy Fizesanné már most nyolcad izben volt reményteljes állapotban s a nagy nyomor olyasmire készítette, a melynek ő is áldozatává lett, hátra hagyva számos apró, még anyai gondozást igénylő csemetéket. A nyomozás során kiderült, hogy Karabás Miok Ruzsa partosi lakosnő is közbenjárt a bűnös manipulációban s ezt a tettét a községhezán be is vallotta. Ezen adatok alapján Hajnal Manó községi jegyző az esetet a nagybecskereki kir. ügyészségnek jelentette be s dr. Boross Dezső kir. ügyész indítványára Benedek Jenő kir. törvényszéki vizsgáló-bíró Partos községébe ment, hogy a vizsgálatot megejtse.

— **A korcsma átka.** Végvárról jelentik, hogy Tóth Antal végvári borbélymester 11 éves Sándor nevű fiát Tóth Pál vendégios lova úgy hasba rugta, hogy a szerencsétlen gyermek rövid szenvedés után tegnap nagy kínok között meghalt. Az eset állítólag úgy történt, hogy a korcsmáros 20 éves fia, Gyula az élénk természetű gyermeket — hogy neki az udvarban segítsen — cigarettával és pálinkával több izben az udvarba csalta. A fiu részeg fővel az istállóba került, hol aztán a szerencsétlenség megtörtént. A szomorú véget ért gyermek halála Végváron kinos feltűnést keltett, mert a folyó évben ő már a második áldozata ennek a korcsmának. A nyáron ugyanis egy éjjeli tobzódás után a vendéglős 16 éves szolgálója pusztította el magát. Az ügyben szigorú vizsgálatot indítottak.

— **Új személydíjzabás a Temesvár—Nagy-szentmiklósi h. e. vasuton.** A Máv. igazgatóságának közlése szerint a temesvár—nagyszentmiklósi h. e. vasuton 1905. évi március hó 1-én új személydíjzabás lép életbe, mely által a menetdíjak részben felemelteknek. Az új személydíjzabás, melylyel az 1901. évi december hó 1-én életbelépett díjzabás érvényen kívül helyezettik, a magyar kir. államvasutak díjzabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz. 20 fillérért kapható).

— **Az oltványtelepek és az ideai szárazság.** Az elmúlt nyár abnormis szárazsága következtében az ország legtöbb oltványtelepei nagy mértékben szenvedtek, miért is az ideai szőlőoltványok legnagyobb része gyengén fejlődtek s így szőlőkertek telepítésére alkalmatlanok. Annál fontosabb a szőlőbirtokosok részére egy oly oltványtelepet ismerni, amely a beoskolzott oltványok öntözésére négy nagy vizmüvet állított föl, mely vizmüvek a száraz időszakban 24 óran belül (éjjel és nappal) három millió liter vizet szállítottak, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. Ez a kültőlömetti első szőlőoltványtelep Medgyesen (ulajdonosa Caspari Frigyes) A „Borászati Lapok“ Magyarország ezen ismert szaklapjának 47. száma egy „Oltványtelepek 1904.“ című cikkben fölötte elméremőleg foglalkozik az említett teleppel és több fényképfővétel mutat be, mely fényképek ezen telep oltványainak pompás fejlődését igazolják. A telepet, melynek illusztrált árjegyzéke előttünk fekszik és amely ezen árjegyzékét kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve megküldi, legjobb meggyőződéssel a legmelegebben ajánlhatjuk.

Irodalom.

* **Az Arany János-társaságól.** A temesvári Arany János-társaság f. évi december hó 29-én, délután 5 órakor a temesvári a lami főreálisko a dísztermében rendes havi felolvasó ülést tart. Tárgysorozat: 1. Magyar nyomok a délvidéki helynevekben. Székfoglaló. Irta: Milleker Bódor r. tag. Felolvasa: Dénes Károly, főtitkár. 2. Költemények. Irta és felolvasa: Práger Imre dr.,

vendég. 3. A jóslat. (Elbeszélés.) Irta és felolvassa: Prepeliczay Eleődné, vendég.

* Zeneszerzők figyelmébe. A „Magyar nemzeti zenemű terjesztő vállalat” (Magyar Gábor) bizomány és kiadóhivatala, Budapest V., Akadémia utca 13. terjesztéskép átvesz bizományba és kiadásra mindennemű zeneművet. Zeneszerzők ez iránt forduljanak fenti kiadóhivatalhoz.

TÁVIRATOK

Az ex-lex választás.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egyes optimisták, akik még azt képzelték, hogy a Ház mai, utolsó-előtti ülésére magába tér a szövetkezett ellenzék s nem kényszeríti a kormányt arra, hogy télviz idején a nemzetre appelláljon, még kevésbé arra, hogy ex-lexben választasson, teljesen csalódtak. Az ellenzék nem bántják sem lelkiismereti furdálások sem alkotmányos gondok s a Ház mai ülésén éppenséggel nem mulatkozott rajtuk a magukbaszállás s az indemnitást is megtagadták. Ilyenformán a kormány joggal appellál a nemzet ítéletére s nyugodt lelkiismerettel rendelheti el az ex-lexben is a választást.

A koalíció ellen.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szabadelvű körökben az ellenzéki koalíciót erkölcsellennek tartják, mert kisült, hogy merőben személyi motívumon alapszik s az ellenzék kész volna az egész házszabályreformot is megadni, csak hogy szabaduljon a szabadelvű Tisza-kormánytól. A koalíciónak ezt az erkölcsellen taktikáját határozottan el kell ítélnie az ország függetlenségi párti intelligenciájának, amely legtöbbszörre szabadelvű. Hírlik is több függetlenségi párti kerületből, hogy nem akarják elfogadni a koalíciós ellenzéknek képviselőjelöltjét. A függetlenségi párti intelligencia így készül erőlyesen tiltakozni a merénylet ellen, a melyet a reakciós izű koalíció intézni akar a szabadelvűség ellen.

Az utolsóelőtti ülés.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zsufolt ülésterem és ugyanolyan karzatok mellett általános érdeklődés közben nyitotta meg ma délelőtt az elnöklő Jakabffy alelnök a képviselőház ülését.

Miután a multkori királyi kéziratot felolvasták, Tisza István gróf miniszterelnök szólalt fel s kérte az ellenzék, hogy adja meg az indemnitást.

A pponyi Albert gróf a szövetkezett ellenzék nevében megtagadta s kijelentette, hogy az ex-lex választás törvénytelen s királyi esküszegés.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy ilyen körülmények között a legközelebbi ülést január 3-ára kéri kitűzteni, a mikor az országgyűlést berekesztő királyi kézirat fog felolvasatni. A miniszterelnök a jobboldal zajos tapsai közben tiltakozik a király személyének bevonása ellen s bizonyítja, hogy az ex-lex választás törvényes.

Kiáltások balról: Esküszegővé teszi a királyt. Számoljon Ferenc József az Istennel.

Tisza István gróf miniszterelnök: Csak hurrogjanak és féktelenkedjenek, a nemzet ítélni fog!

Most Andrassy Gyula gróf szóval fel és elmondja, hogy azért vállalta el a békeközvetítést, mert a parlamentben tanácskozni nem lehet. (Ugy van! jobbról.) Tisza István gróf ragaszkodott a lex Dánielhez, melyet azonban az ellenzék nem ismer el. Végül azt mondja Andrassy, hogy ne vigyék a királyt oly dologba, melyhez nincs joga.

Tisza István gróf miniszterelnök azt feleli Andrassy-nak, hogy az ellenzék békefeltételei elfogadhatlanok s a házszabályok revíziója értéktelen. Inkább arra használja fel Andrassy befolyását az ellenzéknel, hogy az indemnitást megadja. (Nagy zaj balról.)

Andrassy röviden válaszol Tiszának, majd Hock János, Rakovszky és Ugron Gábor tesznek megjegyzéseket. Ezután az elnök indítványozza, hogy a Ház elnöksége újkör a szokásos üdvözlét tolmácsolja a király előtt.

Polónyi tiltakozik az ellen, hogy a Ház nevében Perczel tolmácsolja érzelműket.

Eötvös Károly és Zichy Aladár felszólalása után a többség elfogadta az elnök prozódóját s megállapították, hogy a Ház legközelebbi ülése január 3-dikán lesz, mikor a Ház ülésait berekesztő királyi kéziratot olvassák fel.

Ezzel az ülés véget ért.

Az orosz-japán háború.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, a japánok egy Iccsantól északra levő dombot megszállták, hol heves tüzelés közben elsáncolták magukat. A két japán szárny elfoglalta mindama műveket, a melyek a főerőségek külső részét teszik.

Nogi tábornok megsebesülése.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tokióból megcáfolják azt a hírt, hogy Nogi tábornok, a Port-Arthur ostromló japán sereg vezére a 203 méteres domb megostromlásakor megsebesült volna. A tábornoknak semmi baja sincs.

A balti flotta utja.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról jelentik, a balti flotta parancsnoka, Rosdcszvenszki tenger-nagy hajóhadával megkerüli a déli partot, hogy a Szunda-szigetknél való meglepetésnek elejét vegye.

A miniszterelnök névnapja.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf miniszterelnök tegnapelőtt ünnepelte névnapját Deésen, szük családi körben sógoránál, Bethlen Pál grófnál, ahol családjával együtt időzik. A miniszterelnök négy napi pihenés után tegnap este utazott el Deésről és ma reggel érkezett Budapestre.

A kereskedelmi tárgyalások.

Budapest, december 28. (A „Torontál” ered. táv.) Berlinből táviratozzák: Itteni politikai körökben még nem tudják, hogy a magyar és az osztrák megbízottak mikor érkeznek Berlinbe a kereskedelmi tárgyalások folytatására. Németország siettetni szeretné a tárgyalásokat, mivel a birodalmi gyűlés január 10-én újból összeül. A legfontosabb differenciák az állategészségügyi egyezményre vonatkoznak. A beviteli vámok körül felmerült nehézségek már majdnem teljesen el vannak oszlatva.

Luppa Péter meghalt.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Luppa Péter országgyűlési képviselő, a szabadelvűpártnak általános tiszteletben álló tagja ma 66 éves korában meghalt. Luppa Péter 1838-ban született s 1875. óta a szentendrei kerületet képviseli.

Tűz a színházban.

Budapest, december 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bessze, táviratozzák: A Lessing-Theaterben tegnap a palilamos világítás rövid zarlata következtében zártkéntelen tűz keletkezett. Egy színész parókájára tüzet fogott. A közönség körében nagy izgatottság támadt, a rendező azonban jelentette, hogy a tüzet már eloltották, mire nyugodtan folytatták az előadást.

Határidő-üzlet.

Budapest, december 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén a buza ára kissé emelkedett. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra) 1905.	10 21—
Tengeri májusra) 1905.	7.66—
Zab (áprilisra) 1905.	7.22—
Rozs (áprilisra) 1905.	7.96—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1904. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 perc
Szegedről: (motorkocsi) 9 óra 23 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 47 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 24 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 22 p. este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; délután 6 óra 29 p.
Szeged—Budapestre: d. u. 11 óra 12 p.; este 6 óra 35 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 12 óra 53 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Ajánlok

elsőrendű aprószemű

fehér babot

helyben házhoz szállítva vagy a helybeli vasúti állomáshoz szállítva, legalább 100 kgm. vételnél 15 koronáért 50 kgm.-kint, nagyobb mennyiségű vételnél megfelelőleg olcsóbban.

Friedmann Alfréd

gabona és terménykereskedő
946-31 Nagybecskerek.

210328/904. szám. Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi január hó 1-től december hó 31-ig esetleg a következő két évben, tehát az 1907 év végéig évenként szükséges:

1000 métermáza gyapofonal csapágyakhoz.
900 kilogramm gyapofonal kenőbelsőkhöz, szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az igazgatóság jogában álland a fenti mennyiségekből 25%-a erejéig többet, vagy kevesebbet megrendelni.

Ajánlat tehető egyes anyagokra és kisebb mennyiségekre is, egy vagy három évre is.

Az ajánlatok évenként egykoronás okmánybéllyel ellátva és lepecsételve legkésőbb 1904. évi december hó 29-én déli 12-órától a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál nyújtandók be.

Bánatpénzképen az ajánlott anyag egy évi értékének 5%-a legkésőbb 1904. évi december hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál teendő le.

A szállításra nézve mérvadóak és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek és az ajánlati felhívásban foglalt minőségi feltételek.

A pályázat és szállításra vonatkozó egyéb részletes módoszatok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál, az üzletvezetőségeknel, valamint a kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthető.

Az anyag és leltárbeszerzési szakosztály ezen ajánlati felhívást ingyen adja ki, esetleg postán is megküldi.

Budapest, 1904. november havában.

(33) Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

Torontálvármegye alispánjától.

32671. szám. 1904.

943-3.1

Arlejtési hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi november hó 26. napján 70342. sz. alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. c. alapján Torontálvármegyében az 1905. évben kiépítendő törvényhatósági közutakhoz szükséges kőanyagoknak beszerzése nyilvános versenytárgyalás útján biztosítsák.

A beszerzendő kőanyagok mennyisége a következő:

évben	terméskő m ³	kavics m ³	hengerezési zuzalék m ³	összesen m ³
1905.	—	6680	670	—
Mind-össze	—	6680	670	—

Ezen kőanyagok beszerzésének biztosítása céljából 1905. évi január hó 16-ik napján d. e. II órák a vármegyei alispán hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Ajánlatok csakis kavicsra és zuzalékra s csakis a pályázati részletes feltételekben körülírt mennyiségű kővel tehetők.

Az ajánlati költség után számítandó 5%-nyi bántapénz már előzetesen a nagybecskereki m. kir. adóhivatalnál letendő és az ennek megtörténtét igazoló pénztári nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlatához csatolandó.

Az ajánlattal továbbá bemutatandó a felajánlott kőanyagokból 2—2 db, az ajánlattevő pecsétjével ellátott minták és a mennyiben a felajánlott kőanyagok a budapesti kir. József műegyetem műszaki mechanikai laboratóriumával kapcsolatos kísérleti állomás által már megvizsgáltattak, az ezen hivatalos vizsgálatokról kiadott bizonyítványok 1—1 hiteles másolata is.

Az ajánlatok a kitűzött határnapnak délelőtti 10 és 1/2 óráig a vármegye alispánjánál nyújtandók be.

Az ezen kőanyag beszerzésére vonatkozó általános és részletes feltételek és szerződési minta a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők s a vállalati feltételek átvehetők.

Kelt Nagybecskereken, 1904. évi december hó 20-án.

Alispán, főjegyző távol:
Poroszkay,
főügyész.

44229/II. szám.

Magyar királyi államvasutak. Bpest-jobbparti üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége ezennel közzé teszi, hogy Zimony állomáson a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság által eddig használt XXIII. számú faból készült állóhajó eladatik oly feltételek mellett, hogy ezen hajót vevő a vétel napjától számított 1 hét letelével onnan a saját költségén köteles eltávolítani.

Venni szándékozók felhívattak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat f. évi december hó 31-ig előírt üzletvezetőség általános osztályához, Budapestben küldjék be.

Budapest, 1904. december 20.

Az üzletvezetőség.

Torontálvármegye perjámosi járás főszolgabírájától.

5588. szám. 1904.

944-3.1

Pályázati hirdetmény.

800 korona évi fizetéssel rendszerezett Bogáros községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt kérvényüket jövő évi január hó 15-éig hozzám adják be.

Perjámos, 1904. évi december hó 24-én.

Gyertyánffy,
főszolgabíró.

11283. tlkv. sz. 1904.

939-1.1

Árverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság közzé teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Gaborov Pera és Gaborov Bosnyák Paulina melencei lakos végrehajtást szenvedők elleni 359 kor. 37 fillér és jár. iránti végrehajtási ügyében a területen fekvő a melencei 645. sz. tjkvben A. I. 1. sor. 973. hrsz. 284. ö. i. sz. alatt foglalt ház és 70 négyszögöl beltelek 980 korona kikiáltási árban 1905. évi február hó 24. (huszonnegy) napjának d. u. 3 órájkor Melence községében árverés alá fognak bocsájtani és a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. sz. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bántapénzről kiállított elismervényt át szolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 15 nap alatt, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt mindig az árverés napjától számított 5%-os kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal mint letéti pénztáránál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni s a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bántapénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbírótlkvi irattárban és Melence községében megtekinthetők.

Kelt Törökbecsén, a kir. bíróságnál mint tlkvi hatóságnál 1904. évi december hó 4-én.

Patay,
kir. járásbíró.

6159. kig. szám. 1904.

942-3.2

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járásához tartozó Óbessenyő községében üresedésben levő 800 korona évi fizetéssel egybekötött községi írnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1905. évi január hó 15-éig nyújtsák be.

Nagyszentmiklós, 1904. évi december hó 20-án.

Hadfy,
főszolgabíró.

Kiadó lakás.

A Kínizsi- és Gimnázium-utca sarkán, a „Club“-kávéházzal szemben egy

utcai lakás

bolthelyiséggel vagy anélkül

azonnal kiadó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(903-x.13)

37362/1904. szám.

Magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Zágráb állomásán az állomási vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdetünk.

A bérlet 1905. év május hó 1. kezdődik és tart ezen időponttól számított 5 éven át vagyis 1910. év április hó 30. ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár az I-II. oszt. éttermében, és a III-ik osztályú váró és éttermében, valamint nyáron a város felőli nyári helyiségben való étel és ital előadásának jogán kívül a vendéglős részére három szobából álló lakás, egy cseléd, egy pincér szoba, egy konyha, két tároló, két borpince, egy éléskamra, 4 padlás szoba, padlás és egy jégverem kasználata.

Az 1 koronás bélyeggel és ajánlat a Zágráb állomáson levő vendéglő üzlet bérbevételére 37362/904. számhoz felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1904. évi december hó 29-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez (üzletv. palota) posta útján téríti be. Bántapénz mellett vagy személyesen nyújtandók be. Bántapénz fejében pedig 800 azaz nyolcszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő.

Szobákban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában és Zágráb állomás főnökénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkönél feltételeztük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Zágráb, 1904. év november hóban.

(3.3)

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Szőlővessző!

A világhírű

„DELAWARE”

adja a legjobb bort! Oltani, permetezni nem kell! A phylloxerának ellen áll! Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. — Nagymennyiségű „DELAWARE” vessző és

szőlőoltvány eladás!!!

Cím: Szigyártó Nagy Mihály

Felső-Szeged.

Lugas vesszők 20 db két óriással csak 10 korona!

(832-16. bejt)

ötötte

közég

bűnvi

dr.

FELTÜNŐ UJDONSÁ

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPÍR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

505-x.104

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Rámpás

literenkint 28 krajcár kapható (731-x.56)

Dr. Brájjer Lajosnál
Zápolya-utca 1. szám.